

**CARL-JOHAN
VALLGREN**

**HETKESI
ON TULLUT**

Suomentanut Antti Immonen

Helsingissä Kustannusosakeyhtiö Otava

Otavan Kirjasäätiö on tukenut tämän teoksen suomentamista.

Sitaatit Raamatusta ovat peräisin Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokouksen vuonna 1992 käyttöön ottamasta suomennoksesta.

Ruotsinkielinen alkuteos: *Din tid kommer*

Copyright © Carl-Johan Vallgren, 2024

First published by Albert Bonniers Förlag, Stockholm, Sweden

Published in the Finnish language by arrangement with Bonnier Rights, Stockholm, Sweden

Suomenkielinen laitos © Kustannusosakeyhtiö Otava 2024

ISBN 978-951-1-49454-6

OTAVA
KIRJAPAINO

Keuruu 2024

I

Polun kääntyessä järveä kohti hän huomasi oravan. Se makasi ruohikossa täysin liikkumatta. Nuori uros, mies arveli. Sen punaruskeassa selässä oli vielä talviturkista jäljellä harmaa raita. Oravan vatsassa oli verisiä haavoja, jotka olivat peräisin pöllön tai kanahaukan kynsistä. Petolintu oli luultavasti pudottanut saaliinsa, kun hän oli lähestynyt sitä metsässä.

Ruumis nytkähti, kun hän kosketti sitä jalallaan. Siinä oli vielä elo. Hiilenmustat nappisilmät katselivat häntä kylminä. Mies mietti, ketä orava voisi muistuttaa, mutta hänen mieleensä ei tullut ketään. Hän oli tehnyt tätä niin kauan kuin muisti: yrittänyt verrata ihmisiä ja eläimiä toisiinsa.

Hän kaivoi repustaan muovipussin ja kyykistyi. Luonto oli armoton. Jos hän vain lähtisi pois, varikset ilmaantuisivat tuossa tuokiossa apajille. Ne aloittaisivat silmistä, nokkisivat ne ulos kuopistaan, kun saalis oli edelleen elossa.

Valo oravan silmissä hiipui vähä vähältä kuin himmenevistä lampuista. Ihmiset ja eläimet... me olemme kaikki samanlaisia, kukaan meistä ei tiedä, milloin hetkemme on tullut.

Hän odotti viisi minuuttia, kunnes oli varma, ettei orava enää hengittänyt. Sitten hän noukki sen pussiin ja jatkoi taivallustaan metsässä.

Falkenberg, 1993

Mielenterveyspotilas istui poliisiauton takapenkillä. Björling tutkaili miestä auton ikkunasta. Potilaan ikää oli mahdotonta päätellä. Poika vanhan miehen ruumiissa vai päinvastoin nuorekas vanhus? Miekkosen ulkonevat alahampaat näyttivät kuin kaivinkoneen kauhan piikeiltä. Hänen vartalonsa oli vetelä, laitoshoussuissa oli virtsatahra. Mies oli luultavasti lääkityksellä. Hänellä oli tic-oireita, kasvot nykivät kuin sähköiskujen tahdissa.

Auton takaluukku oli auki. Tavaratilaan oli pakattu hyvään järjestykseen poliisin pysäytyskyltti, varoituskartioita, lamppuja, kylttejä ja voimankäyttövälineitä. Takimmaiseksi oli rullattu piikkimatto, ja sen vieressä oli laatikollinen kyynelkaasukranaatteja. Björling arveli, ettei niitä ollut vielä koskaan tarvittu. Muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta tällä tienoolla ilmeni vain harvoin vakavaa rikollisuutta – lähinnä salametsästystä, rattijuopumus-tapauksia ja pieniä huumausainerikoksia.

”Seuratkaa polkua joenylityspaikalle”, neuvoi paikallispoliisi, jonka autossa mies oli. ”Ja jatkakaa sitten sieltä vielä suunnilleen sata metriä ylävirtaan sulkupuomille. Ette voi olla huomaamatta sitä.”

Björling nyökkäsi. Hänen nuorempi virkaveljensä Håkansson teki muistiinpanoja muistikirjaansa.

”Tämä selvä. Nähdään sitten myöhemmin asemalla.”

”Jep. Ja sinä tulet mukaamme, ettei potilaasi joudu vaikeuksiin.”

Tämän kehotuksen Björling tokaisi hoitajalle – miehelle, joka oli lainannut puhelinta naapuritalosta ja soittanut Ullaredin

poliisiasemalle. Hoitajakin nyökkäsi vielä hyvästiksi paikallispoliiseille, istahti autoon sytyttämätön savuke suupielestä roikkuen ja lausui sitten hoidokilleen muutamia rauhoittavia sanoja:

”Kuulitko tuon? Lähdemme vähäksi aikaa setä sinitakin matkaan. Saat todistaa, mitä näit, ja sitten palaamme takaisin kotiin. Sinun pitää ottaa aamulla väliin jääneet lääkkeet, ja yhdeltätoista juomme aamukahvit. Kahvia ja pullaa... et varmaankaan halua jättää sitä väliin, vai mitä?”

Potilas ei reagoinut hänen sanoihinsa mitenkään. Raapi vain hajamielisesti päänahkaansa ja haisteli sen jälkeen sormenpäitään.

Björling ja Håkansson seurasivat polkua alas joelle, Björling etunenässä. Oli kylmää toukokuuksi, ilma tuntui vielä talvisen kolealta. Falkenbergissä oli satanut, mutta nyt he olivat läänintietä 150 pitkin mitattuna neljäkymmentä kilometriä idemmässä, ja täällä maa oli kuiva. Muutama vuosi sitten Björling oli ollut seudulla kesällä taimenia kalastamassa ja yllättänyt sekä itsensä että Marian nappaamalla saaliikseen kolme hienoa puolikiloista yksilöä. Hän oli kypsentyneet ne uunissa voilla voidellussa vuoassa, ja Maria oli uutuudenviehätyksestä kehunut hänen kokkaustaitojaan – mutta se oli tapahtunut jossakin toisessa elämässä, niin kaukana, että tuntui melkein kuin jonkun toisen elämältä.

Ullaredin kollegat olivat ottaneet heihin yhteyttä tunti sitten. Löydön oli tehnyt läheisen mielisairaalan potilas. Paikallispoliisilla oli täällä vain kaksi miestä, joiden toimialue kattoi Länsi-Götanmaan ja Smålandin rajaseudun. Älvsered rajautui sekä Marksinkin että Svenljungan poliisipiireihin. Toimivallasta saattoi toisinaan tulla erimielisyyksiä, mutta tämä tapaus oli selvästi paikallisen poliisin alueella. Asemalla Raxen oli ottanut häilytyksen vastaan ja välittänyt sen poliisipäällikölle. Björling ja Håkansson olivat saaneet komennuksen käydä täällä.

Joen etelä- ja pohjoisrannan välissä oli matala kohta, jossa sen yli pääsi kävelemään muutamaa tasaista kivenjätkälettä pitkin. Sorsaparvi säikähti heitä ja lähti pakoon juosta räpiköiden pitkin vedenpintaa. Koivuissa oli jo hiirenkorvia. Björling, joka oli koivulle allerginen, aivasti kolme kertaa peräkkäin.

”Se kaveri siis käveli Lyahemmetin hoitokodilta tänne saakka”, Håkansson totesi heidän jatkaessaan kulkuaan kohti yläjuoksua. ”Lyahemmetiin on matkaa melkein viisi kilometriä. Miksi ihmeessä hän tänne tuli?”

”Olisiko lintubongari?”

”Hyvä vitsi. Tai sitten hän vain eksyi. Lyahemmet oli ennen parantola. Tiesitkö sitä, Björling? Keuhkotautisia kuoli siellä kuin karpäsiä. Koko mesta on kuin jostain kauhufilmistä... Se on kuin mikäkin Overlook-hotelli.”

”Hotelli mikä?”

”Etkö muka ole nähnyt sitä elokuvaa? Siinä Jack Nicholson pääsee vankilasta vapaalle jalalle ja yrittää murhata vaimonsa ja lapsensa. Lyahemmetista tulee mieleen se hotelli, johon leffan tapahtumat sijoittuvat.”

”Katselit liikaa elokuvia”, Björling sanoi. ”Näetkö jo rikospaikan sulkunauhat?”

”En. Meidän on ensin kuljettava peltojen ohi.”

Rannan tuntumassa kasvoi kuningassaniaista ja kissankäpälää. Vasemmalla puolella rinteessä pihlajat, koivut ja pienet tervaleppäpuskat ojentelivat oksiaan kohti aamuaurinkoa, joka yritti turhaan murtautua Hallandille tyypillisen kilometrin paksuisen pilvipeitteen läpi. Mutta jo muutaman viikon kuluttua laakso olisi taas kuin sademetsä.

Tummanvihreä sammal peitti jokivarren kiviä, siitä tuli mieleen se muovimatto, jonka Björling oli asentanut muutama viikko sitten tyttärensä huoneeseen. Hän ei ollut tehnyt sitä kovin taita-

vasti vaan oli leikannut mattoveitsellä vinoon. Jälkeenpäin hänen oli pitänyt paikkailla lattiaa jämäpalalla ja piilottaa virhe näkyviltä siirtämällä Marian vanha pukeutumispöytä nurkkaan.

Pukeutumispöydän siirtäminen oli ollut eräänlainen merkki luovuttamisesta, hän oli ajatellut. Ja illalla, kun Malin oli nukah-
tanut, hän oli lysähtänyt iltateen äärelle.

Hän katseli jokiuomaa, jota jakoivat kahtia muutamit kiven-
lohkareet. Lohkareiden toisella puolella oli tyvenempi vesialue,
jossa saattoi lymyillä isojakin taimenia. Siimaa takaisin kelatessa
oli hyvä niksi pitää aina välillä tauko kelaamisessa. Ja perho piti
heittää täsmälleen kalojen eteen, sillä ne eivät koskaan seuraa saa-
listaan pitkiä matkoja.

Sulkunauhat olivat nyt näkyvissä, lepattivat kevyesti tuulesa.

”Oletko nähnyt montakin ruumista?” kysyi Håkansson hei-
dän lähestyessään paikkaa.

”Olen, valitettavasti.”

”Minulle tämä on ensimmäinen kerta. Ota minusta kiinni,
jos pyörryn.”

Viisitoista vuotta Göteborgin väkivaltarikosyksikössä olivat
karaisseet Björlingiä. Murhat ja henkirikokset, joita hän oli tut-
kinut, olivat useimmiten olleet täysin tarkoituksettomia; öve-
riksi menneitä humalaisten tappeluita, kariutuneita huume- ja
rahaliikennekauppoja, naisten pahoinpitelyjä, joissa pieksijä oli
kaiken keskellä löytänyt kouraansa jonkin terävän tai tylppäkär-
kisen esineen ja iskenyt sillä uhria, jota kuitenkin oli jälkikäteen
väittänyt rakastavansa. Rikoksenteijät olivat melkein kaikissa
tapauksissa olleet humalassa tai aineissa. Lähes kaikilla oli ollut
tapahtumista vain sumeita muistikuvia. Tietysti osa tapauksista
oli myös ollut harkittuja murhia, vaikkakin niitä oli ollut vähän,
ja itsemurhia, jotka olivat raastaneet sydämen riekaleiksi kaikessa
epätoivossaan ja yksinäisyydessään, mutta joita hän oli itse oppinut

ajan myötä ymmärtämään yhä paremmin. Viisitoista vuotta rikospaikkatutkintaa, todistajien kuulemisia ja pidätyksiä oli riittänyt ylen määrin täyttämään hänen kurjuuskiintiönsä. Kun Maria oli ehdottanut, että ehkä he voisivat muuttaa takaisin hänen kotikaupunkiinsa, hän oli vastannut hetkeäkään empimättä myöntävästi.

Siitä oli nyt kolme vuotta, melkein päivän tarkkuudella. Erään tuttavan kautta he olivat saaneet vinkin Skreassa sijaitsevasta huvilasta – remonttikohteesta, jonka he saivat ostettua kohtuulliseen hintaan. Björlingistä oli ollut ihanaa nähdä vaimonsa työhaalareissa, maalipurkki tai pensseli kädessä, maalaamassa aidantolppia ja ikkunanpuitteita – tai ulkona puutarhassa touhuamassa jotakin ties minkä nimisillä härveleillä. Hänen vaimonsa oli tavannut vanhoja ystäviään, päässyt töihin Försäkringskassaniin korvaushakemusten käsittelijäksi ja osallistunut kerhojen ja yhdistysten toimintaan. Jopa Malin oli vaikuttanut tyytyväiseltä, vaikka oli-kin aluksi ollut tyytymätön muuttoon. Koulunvaihto oli sujunut ongelmitta; hän oli saanut uusia ystäviä ja uusia kiinnostuksen kohteita.

Ruumis lojui viiden metrin päässä vedessä, jumiutuneena tiukasti kahden kiven väliin. Nuori nainen. Björlingin hätäisen arvion mukaan vainaja oli ollut vedessä korkeintaan vuorokauden. Tyttö oli alaston, ja hänen päänsä oli ajeltu. Hän oli selvästi nälkiintynyt. Siltä etäisyydeltä kaulan mustelmat erottuivat selvästi.

”Ei saatana, ei voi olla totta...”, hän kuuli Håkanssonin mutisevan takanaan.

”Tunnistatko sinä hänet?”

”En. Ja sikäli kun tiedän, emme ole myöskään saaneet ilmoituksia kadonneista henkilöistä.”

Håkansson näytti siltä, että saattaisi antaa ylen milloin hyvänsä.

”Mene takaisin autolle ja hae kamera”, komensi Björling. ”Jätä muut laitteet sinne. Räpsimme vain muutaman kuvan, ja siten rikospaikkatutkijat saavat hoitaa oman työnsä. Ota yhteyttä Raxeniin ja pyydä häntä soittamaan Halmstadiin ja lähettämään auto. Emme koske mihinkään, ennen kuin he saapuvat tänne.”

Ainakin paikallislehti saisi tästä jotain kirjoitettavaa, Björling tuumi samalla kun hänen virkatoverinsa lähti astelemaan takaisin polkua pitkin kasvot kalmankalpeina. Kunnassa ei ollut tapahtunut murhaa lähes kymmeneen vuoteen, ja rikospoliisin vahvuus oli suoraan verrannollinen väkivaltarikosten määrään: vain kaksi pientä osastoa, valvonta ja tutkinta, ei edes omaa teknisen rikostutkinnan osastoa.

Björling katseli ympärilleen. Heidän omien jalanjälkiensä lisäksi hän ei havainnut mitään erityistä. Ei merkkejä siitä, että ruumis olisi raahattu rantakaistaleen yli. Ei mitään epätavallista, vain yksi roskan näköinen muovipussi, joka lojui sulkunauhan toisella puolella. Hän avasi pussin ja huomasi, että se oli puolillaan metalliromua: tyhjä säilyketölkki, muutamia kaljapullonkorkkeja, taskulampun paristo, ruosteinen naula.

Miten tyttö päätyi tänne? naisääni hänen takanaan ihmetteli.

Rannalla, vain muutaman metrin päässä, seisoj Maria. Vaalea tukka, jossa oli siellä täällä vähän harmaitakin hiuksia, oli kietaitu huolettomasti nutturalle. Hänellä oli päällään lempitakkinsa, se vaaleansininen, jossa oli ohuita raitoja. Björling ei tiennyt, mitä olisi ajatellut. Näin oli käynyt kerran aiemminkin, mutta silloin se oli tapahtunut myöhään illalla, juuri kun hän oli ollut menossa nukkumaan, ja hän olisi voinut panna sen väsymyksen piikkiin.

Se ei ole ollut onnettomuus, vai mitä?

Ääni oli Marian, vain himpun verran tavallista vaimeampi. Puhuminen oli myös uusi juttu, edelliskerrallahan Maria ei ollut

sanonut mitään, oli vain ilmestynyt hänelle pikaisesti. Björling huomasi nyt, ettei Marialla ollut jaloissaan sukkaa, vain pelkät sandaalit, ne jotka Björling oli itse heittänyt roskeen puoli vuotta aiemmin. Pitkät, hoikat varpaat työntyivät esiin nahkahihnojen alta – apinan varpaat, hänellä oli ollut tapana sanoa Mariaa kiusatukseen. Joskus Maria oli poiminut varpailtaan esineitä lattialta. Aamulehden välistä tipahtaneen lehtisen. Vahingossa pudottamansa avainnippun.

Missä Malin on?

Björling mietti, mahtoiko olla menettämässä järkensä. Maria vaikutti kuitenkin täysin todelliselta – hänen äänensä, vaatteensa, vartalonsa ja kasvonsa, jopa vasemman kulmakarvan yläpuolella oleva hänelle ominainen rypy, joka osoitti hänen olevan huolissaan, eikä vain vedessä makaavasta työstä vaan koko maailman tilasta. Jos Marian kasvot olisivat olleet taideteos, Björling olisi ollut erikoisasiantuntija niiden piilomerkitysten tulkitsemisessa.

Kai sinä huolehdit hänestä? Maria kysyi tuskin kuuluvasti. *Malinista, tarkoitan. Hänelle ei saa tapahtua mitään.* Björling räpäytti silmiään, ja Maria oli taas poissa.

Hän nielaisi, suru oli nostanut palan kurkkuun, ja käänsi sitten taas katseensa veden suuntaan. Tyttö näytti vedessä maatesaan kovin yksinäiseltä. Aivan ruumiin takana vedestä pisti esiin vasta auennut lumpeenkukka. Lantiossa ja hartioissa oli naarmuja. Hän arveli, että ruumis oli ajautunut virran mukana pitkän matkan ja kolhiutunut matkalla kiviin ja kallioihin. Joen alkupää oli jossain Överlidassa, ja vesi kulki Älvseredin, Svartrån ja Köingen ohi ennen kuin virtasi voimalaitoksen alapuolella Ätraniin. Yläjuoksulla ei ollut minkäänlaista veden virtauksen sääntelyä. Ruumis oli luultavasti kipattu jokeen jossain Älvseredin tienoolla.

Björling säikähti, kun hänen takanaan napsahti oksa. Ensin hän luuli, että Håkansson siellä palaili kameran kanssa, mutta

ääni kuuluikin vastakkaisesta suunnasta, jostain metsän uumenista.

Hän asteli varovasti rinnettä ylös. Kaukana läänintiellä mennä jyristeli rekka-auto ohi, luultavasti puutavarakuljetus. Björling seisoi paikoillaan, kunnes moottorin murina katosi kuuluvista.

Jälleen hiljaisuus. Ääntä pitivät vain virtaava vesi ja tikli, joka alkoi laulaa rinteellä: *tikilitt... tikilitt*.

Björling käveli jonkin matkaa eteenpäin tiheässä metsässä. Hän haistoi tunkkaisen maan ja edellisvuoden maatuneet lehdet. Kosteista kasveista putoili vesipisaroita ääneti sammaleeseen. Hän käveli siihen suuntaan, josta arveli äänen kantautuneen. Björling tarkisti pakonomaisesti, että hänen ”sveitsiläisensä” oli yhä kotelossaan – SIG Sauer, joka oli ladattu parabellumpatruunoilla ja jota hän ei ollut koskaan käyttänyt muualla kuin ampumaradalla.

”Onko siellä ketään?” hän huusi ja tunsi itsensä heti perään aivan tolloksi.

Metsä oli korvia huumaavan hiljainen. Eräällä aukiolla hän huomasi liikettä, hahmon, joka katosi kiireesti alkukesän kirkkaan vihreyden sekaan. Metsäkauris, hän ajatteli. Tai peura.

Palattuaan rannalle Björling riisui poliisinsuikkansa, kenkensä ja sukkansa ja laski ne kivelle. Sitten hän kääri housunlahkeet ylös ja kahlasi veteen. Hänen jaloistaan katosi tunto kylmässä jo muutamassa sekunnissa. Hän pysähtyi puolen metrin päähän ruumiista.

Malin, Björling ajatteli. Näyttikö Malininkin häpykarvoitus tosiaan tuollaiselta, pieneltä vaalealta tupsulta? Hänen tyttärensä oli juuri täyttänyt seitsemäntoista, ja kun tämä aamuisin tuli kylpyhuoneessa ulos suihkusta, Björling katseli häveliäästi toisaalle. Hänen katseensa kulki eteenpäin pitkin vainajan vartaloa, har-

tioita ja kaulaa. Tytön paljaaksi ajeltu pää sai hänet ajattelemaan sairaaloita – kemoterapiaa ja sädehoitoa.

Silmät tuijottivat tyhjin katsein ilmaan. Iirikset olivat maitomaisen väriset, kuin kaihia sairastavalla ihmisellä. Suu oli auki. Kieli oli oudolla tavalla mutkalla, ehkä kieliluun murtuman takia. Björling tarkasteli uudelleen kaulan mustelmia: aivan epäilemättä tyttö oli kuristettu. Käsivarret olivat kummallisesti ristikkäin rintakehän alla. Ehkä tyttö oli sidottu tuohon asentoon, kun kuolonkankeus oli alkanut, muuten sitä oli vaikea selittää. Björling ei kuitenkaan nähnyt minkäänlaisia köyden jälkiä.

Kun tyttö oli kuollut, hän oli ollut jo näлкиintynyt. Kylkiluut näkyivät selvästi. Solisluit erottuivat silmiinpistävästi, aivan kuin ihon alla olisi ollut henkari. Vaakatasossa, kymmenen senttiä navasta alaspäin oli vatsan oikealla puolella umpilisäkkeen poistosta jäänyt vanha arpi – yksityiskohta, josta olisi ehkä vielä hyötyä tytön tunnistamisessa. Vasemmassa nimettömässä, heti keskimmäisen luun alapuolella, oli tuore puolikuun muotoinen haava. Monet kynsistä olivat murtuneet.

Björling palasi takaisin rannalle. Hän laittoi sukat ja kengät jalkaan ja sovitteli suikan takaisin päähänsä. Håkansson oli näköjään kantanut alhaalla jokirantaan kaiken sen kaman, mitä heillä oli autossa ollut: erikoissuodattimella varustetun pölynimurin, vahvan tutkimuslampun, sormenjälkiteipin.

”Minähän sanoin, ettet toisi noita varusteita. Imuri tarvitsee pistorasian, enkä minä näe sellaista täällä lähistöllä. Ja tuo teippi... Aiotko etsiä sormenjälkiä vedestä?”

Håkansson tuijotti esineitä nolona. Björling tunnisti oireet: nuori poliisi oli järkyttynyt pahasti.

”Lähtivätkö paikallispoliisit jo pois?” hän kysyi.

”Lähtivät.”

”Istu alas. Hengittele pari kertaa syvään.”

”Ei tässä mitään, kyllä minä pärjään. Puhuitko täällä aiemmin jonkun kanssa?”

”Höpisen joskus itsekseni, kun kaipaen seuraa.”

Björling otti kameran Håkanssonilta.

”Nyt räpsimme rullallisen värikuvia ja muutaman polaroidkuvan. Sen jälkeen ajamme Ullarediin kuulemaan, mitä sanottavaa todistajalla on.”

Todistaja istui kahvihuoneen sohvalla. Joku oli antanut miehelle tussit ja piirustuslehtiön, ja nyt hän täytti kovalla tohinalla sen sivuja erilaisilla maaseutuaiheilla. Björling huomasi, että hän oli piirtänyt lehmän ja traktorin. Piirrookset olivat hämmästyttävän realistisia.

”Mikä sinun nimesi on?” hän kysyi mieheltä.

”Uuue.”

”Anteeksi, mitä sanoit?”

”Hänen nimensä on Ove”, mieshoitaja selvensi. ”Etkä sinä saa hänestä enää muuta irti. Hän osaa sanoa vain nimensä ja ehkä sen lisäksi pari kolme sanaa. On meillä täällä pahempiakin tapauksia, jos ihmettelet. Eräskin tyttö vain huutaa kovaan ääneen rivouksia. Et arvaakaan, millaisia törkeyksiä hän keksii... Ja on meillä myös Petter, joka puree, jos joku erehtyy menemään liian lähelle häntä. Mutta Ove on rauhallinen kaveri. Hän tykkää vain piirellä. Eikö niin, Ove?”

Ove urahti – se oli mahdollisesti myöntävä vastaus.

”Miksi hän oli joen rannalla?” Björling kysyi.

”Hän karkasi.”

”Tekeekö hän yleensä niin?”

”Joskus, kun kaipaa kotiin.”

Ove oli vajonnut entistä syvemmälle sohvaan. Hänen suupielestään valui sylkivana. Väkevä lääkkeen haju leijaili hänen ympärillään – jotain ahdistuslääkettä kaiketi, arveli Björling. Roina puski ulos ihohuokosista.

”Oven vanhemmat asuvat maatilalla, jonne ei ole täältä kovinkaan pitkä matka. He vievät hänet kotiin jouluksi ja kesällä viikoksi, niin että hän voi viettää vähän aikaa eläinten kanssa... Ove rakastaa eläimiä. Yleensä, kun Ove karkaa, hän vain seuraa maantietä, kunnes löytää kotiinsa. Mutta tänään hän meni joelle.”

”Mistä tiesit, että hän oli siellä?”

”Kuten jo aiemmin sanoin: eräs risteyksessä asuva täti-ihminen huomasi hänet ja soitti hoitokotiin. Tämä ei ollut ensimmäinen kerta, kun Ove on karannut.”

”Ja sittenkö sinä menit hakemaan hänet?”

”Niin. Ove istui joenylityspaikalla ja oli aivan poissa tolaltaan. Hän osoitti yläjuoksun suuntaan joen mutkaan ja heiluteli käsiään. Kävin siellä katsomassa. Ja sanonpahan vain, että hyi saatana...”

Hoitaja jatkoi kertomustaan: Löydettyään ruumiin hän oli palannut potilaansa luokse, rauhoitellut tätä ja vienyt tämän eräeseen tienvarren taloon. Siellä hän oli kysynyt, saisiko käyttää puhelinta, ja soittanut sitten Ullaredin poliisiasemalle. Viidentoista minuutin kuluttua Falkenbergissä oli annettu hälytys.

”Näitkö siellä alhaalla muita ihmisiä kuin Oven?”

”Onko tämä jonkinlainen kuulustelu vai mikä?”

”Vastaa nyt vain kysymykseen.”

”Ei, en nähnyt ketään.”

”Etkö kuullut mitään ääniäkään... kenenkään puhetta?”

”Totta puhuakseni en huomannut juuri mitään muuta kuin sen vedessä makaavan tytön. Taisin olla shokissa. Hukkuiko hän?”

”Emme tiedä vielä.”

”Ehkä tappoi itsensä? Meni järveen, niin kuin ennen sanottiin?”

”Saattaa olla niinkin.”

Björling tarkasteli hoitajaa. Kaksikymmentäviisivuotias, hän arveli. Olkapäille ulottuvat hiukset olivat poninhännällä. Silmät olivat sameat, pupillit hieman laajentuneet. Mies oli melko varmasti pössytellyt aamulla.

”Mitä Ove nyt piirtää?”

”Näkeehän sen tuosta. Siinä on traktori ja lehmä.”

”Vanhempiensa maatilalta?”

”Ehkä. Joskus Ove piirtää asioita muistista, joskus taas keksii niitä. Sillä lailla hän käsittelee kokemiaan asioita.”

Piirros alkoi näyttää yhä enemmän valokuvalta. Traktorin metalli kiilteli aidon näköisesti auringonvalossa. Lehmän utare oli kostea ja nystyräinen. Ove ei päästänyt hiiskaustakaan piirräessään. Björling pani merkille, että hänen laitoshousunsa olivat kosteat polviin asti.

”Yleensä Oven vanhemmat sitovat hänet kiinni pihapuu-hun, kun hän käy kotona. Näin sen kerran omin silmin, kun menin hakemaan häntä. Köysi vatsan ympärillä, ja selän puolella umpisolmu, jotta Ove ei vain pääse irti. Voitko kuvitella? Ja silti hän kaipaa sinne.”

”Voitko tarkistaa, mitä hänellä on taskuissaan? Hänhän keräilee kaikenlaista, eikö vain?”

Hoitaja naurahti hieman hermostuneesti.

”Ove on kuin harakka. Hän haalii mukaansa kaikkea, mikä kiiltää. Kaljapullon korkkeja ja vanhoja nauvoja. Ove, onko sinulla taskuissasi jotain? Kerro pois!”

Ove ei vastannut, vaan jatkoi vain yksityiskohtien tuhartamista piirustukseensa samalla kun hoitaja penkoi hänen taskujaan – nyt piirrosten aiheina olivat koiranpentu ja vanha huivipäinen nainen.

”Tätäkö tarkoitit?” kysyi hoitaja ja ojensi jonkin esineen Björlingille.

Se oli tavallinen hopeasormus. Björling käänsi sen kohti ikkunasta lankeavaa valoa. Sormuksessa ei ollut mitään erikoista – ei edes kaiverrusta, se oli täysin sileä. Hän kuvitteli mielessään, miten Ove oli irrottanut sen tytön sormesta.

”Epäilläänkö meitä jostain?” kysyi hoitaja.

”Mitä se voisi olla?”

”Mistä helvetistä minä sen voisin tietää. Varkaudesta tai jostain? Jos meitä ei epäillä, niin ehkä voimme poistua?”

Jälleen tuo sama nikotiininkeltainen virne, jonka Björling olisi halunnut pyyhkiä saman tien pois.

”Tarvitsemme vain yhteystiedot”, Björling sanoi ja ojensi käyntikorttinsa. ”Siltä varalta, että meillä tulee mieleen lisää kysymyksiä. Sitten kollegani antavat teille kyydin takaisin Lyahemmetiin. Ja jos sinulle tulee mieleen jotain, mitä tahansa, mikä voisi liittyä asiaan, soita tähän numeroon.”

Viimeisetkin saaristomaisemien piirteet junan ikkunan ulkopuolella jäivät taakse. Lännessä rannat kätkeytyivät dyynien ja kanervikkojen taakse, ja kohta rautatie kääntyi taas kohti sisämaata. Kylien nimet tuntuivat hämärästi tutuilta, aivan kuin hän olisi käynyt niissä joskus unissaan: Himle. Tvååker. Långås. Siellä täällä näkyi maatiloja, joita ympäröivät vastikään kynnetyt, pikimustat pellot. Laajojen peltojen välissä kasvoi pyökki- ja tammi-metsiköitä. Vihreää kasvillisuutta maisemassa oli vain aavistuksenomaisesti, aivan kuin joku olisi maalannut sitä sinne tänne ohimennen vesiväreillä.

Sitten näkyviin ilmaantui Stafsinge. Valkoinen kirkko kukkulalla, josta avautui näkymä aina merelle asti. Johannan pikkusisko oli konfirmoitu siellä, viettänyt kokonaisen vuoden saksaa puhuvan papin luona ja oppinut ulkoa kymmenen käskyä ja apostolisen uskontunnustuksen. He olivat asuneet silloin Vinbergissä, ränsistyneessä mineriittilevyillä verhoillussa talossa kylän laitamilla, ennen kuin heidän perheensä oli muuttanut vielä kaukaisempiin seurakuntiin syistä, joita siskokset eivät koskaan ymmärtäneet.

”Se johtuu romaniverestäni”, heidän äidillään oli tapana sanoa, ”en voi koskaan jäädä kovin pitkäksi aikaa samaan paikkaan.” Jonkin aikaa he olivat uskoneet äidin kuvitelmat siitä, että hän oli kotoisin kulkijasuvusta, koska Rita osasi omintakeista slangia, jonka oli kaiketi omaksunut jostain vaelluksiltaan. Hän itse oli *dinglare*, kulkija, ja kaikki muut olivat *buron*, eli maalaisjuntteja

ja idiootteja. Rita puhui *romania* ja oli *losjano*, mielissään, jos sai oluen kanssa *killgås*in eli voileivän. Ehkä hän uskoi itsekin tari-naansa, tai ehkä vain kaipasi jonkinlaista perustaa elämälleen?

Juna ohitti Smedjeholmenin ja kolkutteli teollisuusalueelle. Lautahökkelit reunustivat radan pientareita. Ratapölkkyjen välissä kulki ruohottunut polku alas satamaan, jossa Lantmänne-nin jättimäinen siilorakennus hipoi matalia untuvapilviä, jotka purjehtivat tänne mereltä kuin pommikonearmada. Oikealle jäivät Mölnlycken vaippatehdas ja kenkäkauppa. Seitsemän-kymmentäluvun puolivälissä Rita oli vienyt eräänä toukokui-sena päivänä Ellinorin sinne ostamaan talvikenkiä. Silloin oli ollut kevätale. Puoli vuotta myöhemmin kengät oli ollut tarkoi-tus ottaa käyttöön, mutta ne olivatkin olleet jo liian pienet. Kun Ellinor oli valittanut asiasta, hän oli saanut korvatillikan.

Åiti. Sana ei merkinnyt Johannalle mitään. Se oli täysin vailla sisältöä.

Hän astui junasta nousevien ja kohti keskustaa suuntaavien matkustajien virtaan. Kylpylän puisto oli hänen muistikuviaan mitättömämpi, pieni ja tyhjä kukkapenkki-reunustama nur-mikenttä. Koko kaupunki näytti kutistuneen, aivan kuin se olisi pesty pesukoneessa väärällä ohjelmalla. Storgatanilla – joka oli nyt kävelykatu – roikkui auringon valkaisemia Ian Wachtmeisterin ja Bert Karlssonin vaalijulisteita viime vaaleista. Joukko hikisiä pyöräilijöitä ylitti juuri Tullbronia, 1700-luvulla valmistunutta kivirakenteista kaarisiltaa, jonka kuva oli joka ikisessä kaupunkia esittävässä postikortissa. Johanna huomasi hotellin kyltin puolen korttelin päässä. Lapsena hän oli aina miettinyt, millaiselta yöpy-minen siellä – tai hotellissa ylipäätään – tuntuisi.

”Aamiaista tarjoillaan ruokasalissa kello kahdeksasta lähtien”, ilmoitti vastaanottovirkailija Johannan kirjautuessa sisään.

”À la carte -ravintola aukeaa kuudelta”, hän vielä lisäsi leveästi hymyillen. ”Jos haluat kahvia, voit hakea sitä vastaanotosta. Ja jos haluat kysyä jotakin, mitä tahansa, olemme täällä sinua varten.”

Ihmiset täällä oli kasvatettu mukaviksi. *Reipas ja pirteä!* oli yleinen motto hyvälle käytökselle. Jopa Johannan katastrofaalinen äiti oli käyttänyt tätä lausetta ihmisistä, joista piti: ”Tuollainen ihmisen pitää olla, Johanna... reipas ja pirteä!”

”Onko hotellissa kuntosali?” Johanna kysyi vilkaistessaan ruokasaliin, jossa tarjoilija pyyhki yksikseen pöytiä kuulaassa iltopäivän valossa.

”Valitettavasti ei, mutta meillä on urheiluhallin kanssa sopimus. Siellä on kuntosali kellarissa. Voin näyttää paikan kartalta, jos haluat.”

”Kiitos, löydän sen kyllä.”

Vastaanottovirkailija tutkaili Johannaa vaivihkaa samalla kun tämä täytti hotellin matkustajailmoitusta. Kaikki ihmiset eivät saaneet Johannasta oikein selvää käsitystä. *Ei näytä poliisilta, virkailija ehkä ajatteli. Tai: Miksi hän rumentaa itseään tuolla lyhyeksi nyrhityllä tukalla? Entä arpi hänen kasvoissaan, mistä se on peräisin ja miksi hän ei meikkaa sitä piiloon?*

”Huomaan, että Ruotsin poliisi on maksanut oleskelusi etukäteen. Onko täällä kaupungissa tapahtunut jotain erikoista?”

Pikkukaupungin tuttavallista uteliaisuutta. Sitäkin Johanna oli osannut odottaa.

”Pelkkä rutiinitapaus.”

”Kuulostaa jännittävältä. Toivon joka tapauksessa, että viihdyt täällä.”

”Viihdyn varmasti.”

”Ja kuten sanoin, jos tarvitset jotakin, niin kysy ihmeessä.”